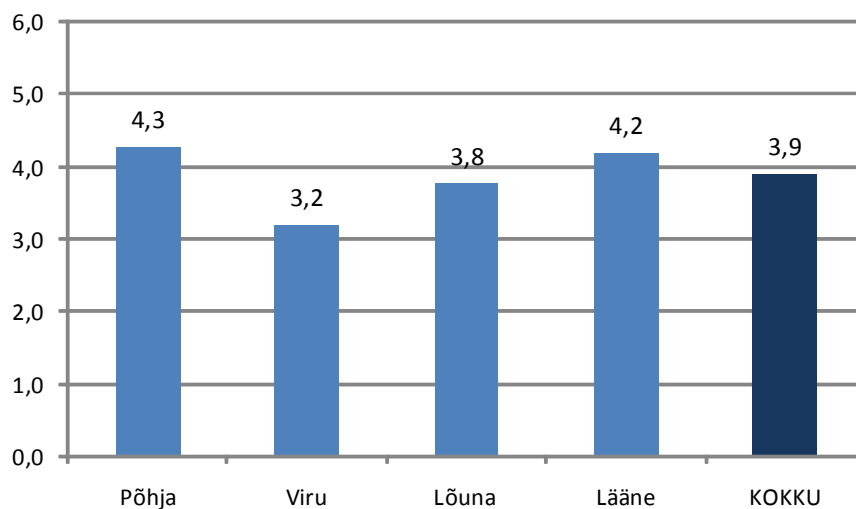

Alaealiste kriminaalasjade menetlemise kiirus 2009. aasta I poolaastal
 Justiitsministeerium, Kriminaalpoliitika osakond, Jako Salla
 14.07.2009

Aritmeetilise keskmise järgi¹ kestsid alaealiste menetlused lahendatud kriminaalasjades keskmiselt **3,9 kuud**. Võrreldes 2008. aasta II poolaastaga **vähenes keskmine menetlusaeg pooleteist kuu võrra**.

Alaealiste kriminaalasjadest lahendati kohtueelses menetluses **vähem kui 4 kuuga 73%** (2008 II: 56%). 5% alaealiste kriminaalasjade menetlus kestis üle ühe aasta (2008 II: 14%).

Joonis 1. Kohtueelse menetluse keskmine pikkus kuudes 2009 I pa piirkondade lõikes

2009. aasta I poolaastal olid **pikimad menetlused Põhja ja Lääne piirkonnas** (2008 II: Viru ja Lõuna).

Politsei menetluse pikkuse järgi olid kõige lühemad menetlused Viru piirkonnas, kõige pikemad aga Lääne piirkonnas, samas oli prokuratuuri menetluspikkus Lääne piirkonnas kõige lühem, **prokuratuuri menetluspikkus** oli pikim Põhja piirkonnas. Kui Lääne piirkonnas võttis politsei menetlus aega keskmiselt kolm ja pool kuud, siis Viru piirkonnas saadi hakkama keskmiselt kahe kuuga.

Tabel 1. Keskmine menetluspikkus päevades ja kuudes piirkondade lõikes

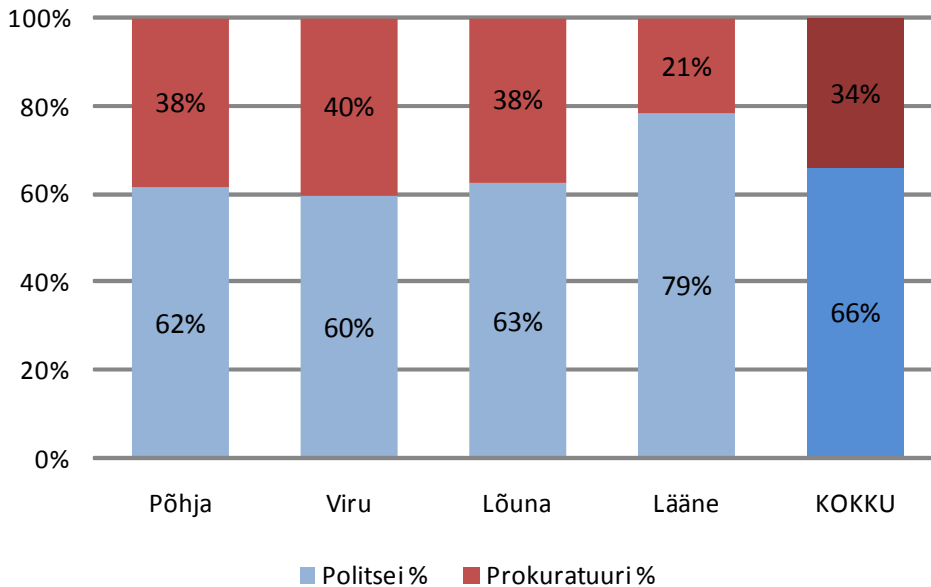
AEG PÄEVADES	Põhja	Viru	Lõuna	Lääne	Kokku
Keskmine politseis	79	58	70	99	77
Keskmine prokuratuuris	49	39	42	27	40
Keskmine kokku	128	96	113	126	117
AEG KUUDES	Põhja	Viru	Lõuna	Lääne	Kokku
Keskmine politseis	2,6	1,9	2,3	3,3	2,6
Keskmine prokuratuuris	1,6	1,3	1,4	0,9	1,3
Keskmine kokku	4,3	3,2	3,8	4,2	3,9

¹ Mediaaankeskmise näitajad on toodud ülevaate lisan.

Keskmiselt kulus menetluseks politseis 2009. aasta I poolaastal kaks ja pool kuud ning menetluseks prokuratuuris poolteist kuud. Seega kulus 2/3 kohtueelse menetluse ajast menetluseks politseis ning 1/3 menetluseks prokuratuuris. Võrreldes 2008. aasta II poolaastaga kasvas prokuratuuri menetluspikkuse osakaal 3 protsendipunkti võrra.

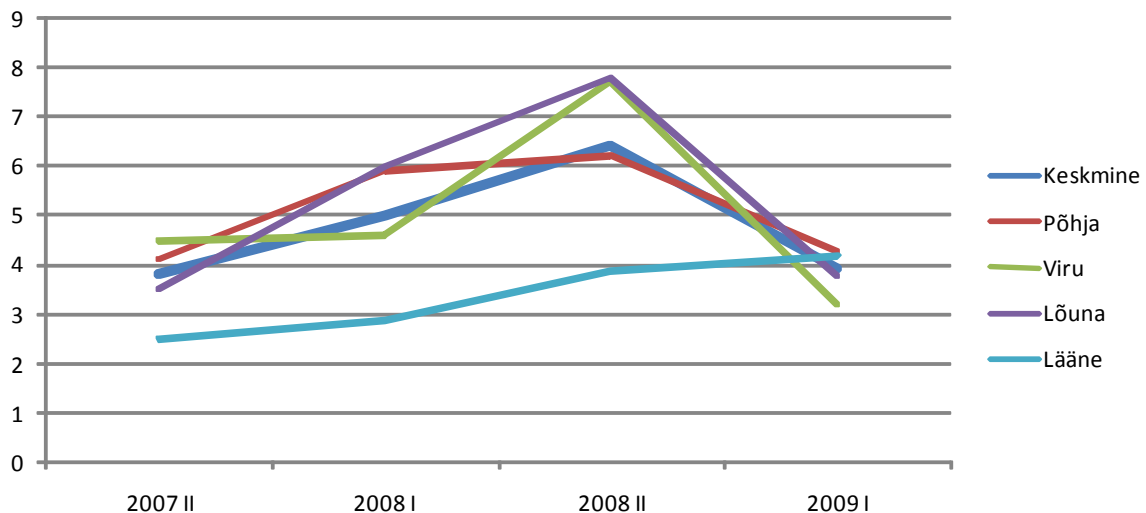
Menetluspikkuse proportsioonide löikes paistis teiste hulgast silma Lääne piirkond, kus prokuratuuri menetlus oli keskmisest lühem ning politsei menetlus pikem.

Joonis 2. Kohtueelse menetluse keskmine pikkus kuudes uurimisasutuses ja prokuratuuris 2008 I pa

Nagu järgnevalt jooniselt näha, on keskmine menetluspikkus tagasi 2007. aasta II poolaasta tasemel, vahepealne tõus oli aga tõenäoliselt tingitud sellest, et teemale pöörati suurt tähelepanu ning lahendi said eelnevatel aastatel seisma jäänud menetlused, millest paljusid ei menetlenud ka nn alaealiste uurijad ning prokurörid.

Joonis 3. Kohtueelse menetluse keskmine pikkus kuudes uurimisasutuses ja prokuratuuris 2008 I pa

Võrreldes 2009. aasta I pa menetluspikkusi kahe varasema poolaasta menetluspikkustega näeme, et:

- **Põhja piirkonnas** on vähenenud menetluspikkus eelkõige politseimenetluspikkuse arvelt, prokuratuuri keskmine on olnud püsivalt 1,6 kuud;
- **Viru piirkonnas** iseloomustas politsei menetlust pikk kestus eelkõige 2008. aasta II poolaastal;
- **Lõuna piirkonnas** vähenes keskmine menetluspikkus nii prokuratuuris kui politseis võrreldes 2008. aasta II poolaastaga enam kui kaks korda;
- **Lääne piirkonnas** kasvas ainsana politsei menetluspikkus (poole kuu võrra).

Tabel 2. Keskmised menetluspikkused kuudes poolaastate võrdluses

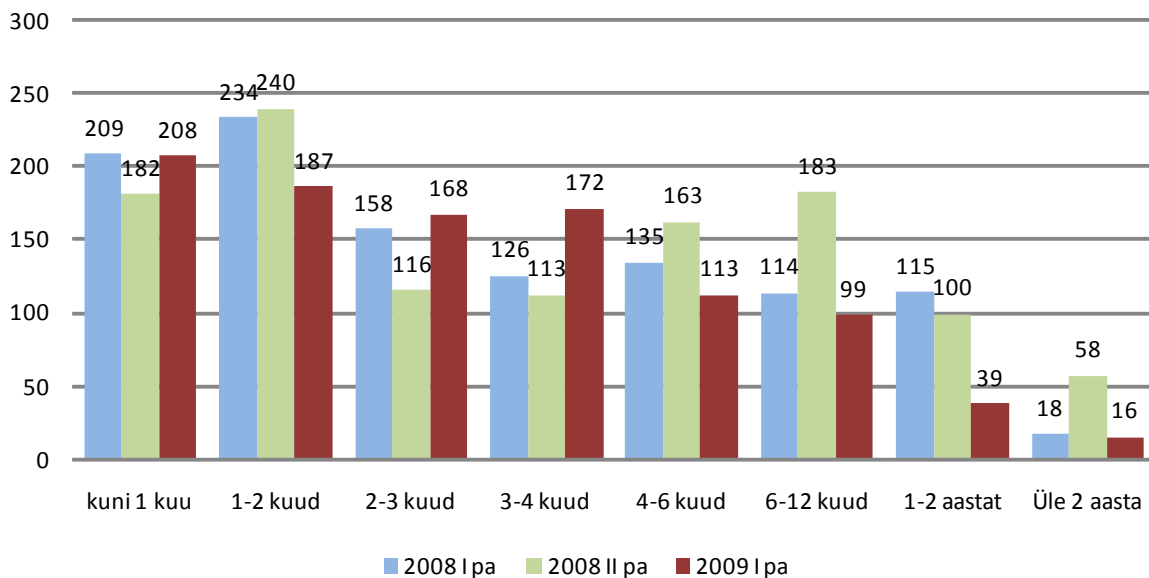
	Keskmine politseis			Keskmine prokuratuuris			Keskmine kokku		
	2008 I	2008 II	2009 I	2008 I	2008 II	2009 I	2008 I	2008 II	2009 I
Põhja	4,4	4,6	2,6	1,6	1,6	1,6	6,0	6,2	4,3
Viru	3,5	6,2	1,9	1,1	1,5	1,3	4,6	7,7	3,2
Lõuna	3,4	4,8	2,3	2,6	3,0	1,4	6,0	7,8	3,8
Lääne	1,9	2,8	3,3	1,0	1,1	0,9	2,9	3,9	4,2
Keskmine	3,3	4,5	2,6	1,7	1,9	1,3	5,0	6,4	3,9

Miks menetluse keskmine pikkus kahanes?

Jooniselt 4 on näha, et võrreldes kahe eelnenud poolaastaga jäi enam-vähem samaks vähem kui ühe kuuga menetletud alaealise kriminaalasjade arv, mõnevõrra vähenes 1-2 kuuga menetletud asjade arv, kuid samas kasvas 2-4 kuuga menetletud asjade arv. Kui käesoleva aasta I poolaastal menetleti 4 kuuga 735 alaealiste kriminaalasja, siis aasta tagasi oli neid pea sama palju (727) ning 2008. aasta II poolaastal mõnevõrra vähem (651).

Kõige olulisem mõjur keskmise menetluspikkuse vähenemisel oli aga **pikkade menetluste vähenemine**: kui 2008. aasta II pa-l tegi prokuratuur lõpliku menetlusotsuse 58 alaealise suhtes, kelle menetlus oli kestnud juba üle 2 aasta, siis käesoleval aastal oli selliseid kriminaalasju vaid 16. Pikkade menetluste oluline vähenemine on toimunud ka 6-12 kuu ning 1-2 aasta arvestuses.

Joonis 4. Alaealiste arv vastavalt kohtueelse menetluse pikkusele – 2008 a I ja II pa, 2009 I pa

Kohtumenetluse pikkus alaealiste asjades (2009 I poolaasta)

Tabel 3. Keskmine menetluspikkus päevades ja kuudes kohtute lõikes

	Keskmine päevades		Keskmine kuudes	
	2008 II	2009 I	2008 II	2009 I
Harju Maakohus	123	134	4,1	4,5
Pärnu Maakohus	79	82	2,6	2,7
Tartu Maakohus	59	71	2,0	2,4
Viru Maakohus	352	203	11,7	6,8
KOKKU	136	112	4,5	3,7

Võrreldes 2008. aasta II poolaastaga **vähenes keskmine kohtumenetluse kestus kuu võrra**. 2009. aasta I poolaastal kulus alaealiste kohtueelsele menetlusele ja kohtumenetlusele peaaegu sama palju aega (vastavalt 3,9 ja 3,7 kuud).

Kohtumenetluse keskmine pikkus vähenes poolaastaga oluliselt Viru maakohus, tõusis veidi aga ülejäänud maakohutes – siiski oli Viru Maakohtu keskmine menetlusaeg ülejäänud maakohutute menetlusaegade keskmisest (3,2 kuud) enam kui kaks korda pikem.

Viru Maakohtu pika keskmise menetlusaja põhjuseks on selliste menetluste arv, mille kohtumenetlus on kestnud üle aasta: alaealistest, kelle suhtes Viru Maakohus otsuse I pa jooksul langetas, kestis 17% jaoks kohtumenetlus enam kui aasta. Kõik enam kui kaks aastat kestnud kohtumenetlused pärinesid 2009. aasta I poolaastal Viru Maakohtu Narva kohtumajast.

Tabel 4. Menetluste jaotus vastavalt kohtumenetluse pikkusele

	Harju Maakohus	Pärnu Maakohus	Tartu Maakohus	Viru Maakohus	KOKKU
Alaealisi kokku	93	67	140	57	357
Menetluse pikkus alla 1 kuu	8	13	74	17	113
Menetluse pikkus 2-12 kuud	81	50	62	30	224
Menetluse pikkus üle aasta	4	3	4	10	21
<i>Menetluse pikkus alla 1 kuu %</i>	8,6	19,4	52,9	29,8	31,7
<i>Menetluse pikkus 2-12 kuud %</i>	87,1	74,6	44,3	52,6	62,7
<i>Menetluse pikkus üle aasta %</i>	4,3	4,5	2,9	17,5	5,9

LISAD

Lisa 1. Keskmise kohtueelse menetluse pikkus mediaani järgi päevades ja kuudes piirkondade lõikes

	Põhja	Viru	Lõuna	Lääne	KOKKU
Mediaan menetluspikkus päevades Politsei	38	41	30	26	34
Mediaan menetluspikkus päevades Prokuratuur	33	28	24	18	26
Mediaan menetluspikkus päevades KOKKU	88	102	68	58	79
Mediaan menetluspikkus kuudes Politsei	2,9	3,4	2,3	1,9	2,6
Mediaan menetluspikkus kuudes Prokuratuur	1,3	1,4	1,0	0,9	1,1
Mediaan menetluspikkus kuudes KOKKU	1,1	0,9	0,8	0,6	0,9

Lisa 2. Alla 4 kuu kestnud kohtueelse menetluse osakaal piirkondade lõikes

	Põhja	Viru	Lõuna	Lääne	KOKKU
Menetlusi kokku	288	198	295	219	1001
Menetlusi alla 4 kuu	204	150	212	169	735
Alla 4 kuu menetluste %	70,8	75,8	71,9	77,2	73,4

Lisa 3. Keskmise kohtumenetluse pikkus mediaani järgi päevades ja kuudes kohtute lõikes

	Harju Maakohus	Pärnu Maakohus	Tartu Maakohus	Viru Maakohus	KOKKU
Mediaan päevades 2008 II	92	61,5	14	39	42
Mediaan päevades 2009 I	91	66	22	56	67
Mediaan kuudes 2008 II	3,1	2,1	0,5	1,3	1,4
Mediaan kuudes 2009 I	3,0	2,2	0,7	1,9	2,2

Lisa 4. Prokurörid, kes tegid lõpliku menetlusotsuse poolaastaga enam kui kümne alaealise suhtes

Prokurör	Prokuratuur	Alaealiste arv
Silvi Pass	Viru RP	87
Kristi Rande	Põhja RP	80
Natalia Duškina	Põhja RP	77
Natalja Firsova	Viru RP	69
Kaido Tuulemäe	Lääne RP	62
Agnes Ollema	Lääne RP	55
Kati Miitra	Põhja RP	55
Anne Sillaots	Lääne RP	49
Arika Pettai	Põhja RP	42
Merike Tikk	Lõuna RP	41
Riita Serikova	Lõuna RP	37
Küllli Zimm	Lõuna RP	34
Evelin Merilaine	Lõuna RP	33
Raul Heido	Lõuna RP	33
Deniss Minzatov	Viru RP	30
Anu Kaldasaun	Lääne RP	22
Ülle Saar	Lääne RP	19
Eneli Pau	Põhja RP	18
Margit Luga	Lõuna RP	15
Ruti Kilg	Lõuna RP	15
Alar Häidberg	Lõuna RP	14
Anu Vilt	Lõuna RP	14
Jüri Vissak	Lõuna RP	10